

LAPILLINEN

2025 nro 60

Hinta 10 €

LAPIN KIRJALLISUUSSEURA RY

Kirjoittaja tarvitsee yhteisön
Lapin kirjallisuusfestarit 2025
Runoja, runoja, runoja!

Kirjoittajan AarreAitta

Suomen monipuolisin työkalupakki kirjoittajalle
akkustannus.com/kirjoituskurssit

TärppiTallenteet

Kuuntele tallenne ja lataa oppimateriaalit pdf-muodossa.

E-oppaat

Valitse aihepiiri ja lataa opas verkosta pdf-muodossa.

Etäkurssit

Opiskele porukalla, kurssit järjestetään etänä yhteistyössä avointen yliopistojen kanssa.

Itsenäiset verkkokurssit

Valitse aihe ja opiskele omaan tahtiin.

Etäsparraus

Kun tarvitset arviointipalvelua tai neuvoja kirjan julkaisemiseksi.

Ota yhteyttä:

anne@kirjoitaparemmiin.fi

Olen myös iloinen Kirjoita Paremmiin -palveluille myönnetystä suomalaisen työn avainlipusta. Kiitos, että olet mukana tällä matkalla.

Anne Lukkarila
Kirjoita Paremmiin -ohjaajasi
luovan kirjoittamisen ohjaaja,
kustannustoimittaja, kirjailija

Lehden tiedot

Julkaisija:

Lapin Kirjallisuusseura ry
www.lapinkirjallisuusseura.fi

Lapillinen

Jäsenlehden nimi on johdettu sanasta lapilli, laavasta jähmettynyt siru.

Ilmestymiskerrat: Kaksi kertaa vuodessa, Seuraava numero 61 ilmestyy toukokuussa, aineiston jättöpäivä 5.4.2026. Lehden teema on JUHANNUS.

Tilaushinnat:

Lapillisen vuosikerta sisältyy Lapin Kirjallisuusseuran jäsenmaksuun. Jäseneksi voi liittyä verkkosivuilla lapinkirjallisuusseura.fi. Irtonumero 10 € (ei ALV-rek.) Lehteä voi myös tilata. Vuosikerta 30 €. Tilaukset: lapillinen@gmail.com.

Päätoimittaja:

Tapani Tavi, Kittilä, 040 846 3036

Toimittaja, taitto ja ilmoitusmyynti:
Minna Kurttila, Kolari, 040 777 7319

Vakituiset avustajat:

Raili Ilola, Tornio
Sannimaria Kurttila, Rovaniemi
Sinikka Labba, Enontekiö
Sari Hakko, Kittilä
Mako Pihavainio, Rovaniemi

Toimituksen sähköposti: lapillinen@gmail.com

Postiosoite: Valtatie 44, 99100 Kittilä

Painopaikka: Pohjolan Palvelut, Rovaniemi

ISSN 2342-9550 (Painettu)

ISSN 2342-9569 (Verkkojulkaisu)

Lehden verkkoversio:

issuu.com/lapinkirjallisuusseura

Kulttuurilehtien liiton Kultti ry:n jäsenlehti

Kannen kuva: Klovni, Jouko Alapartanen 2023.

Sisältö

Pääkirjoitus: Syksy saa	3
<i>Tapani Tavi</i>	
Kirjoittaja tarvitsee yhteisön	4
<i>Minna Kurttila</i>	
Naisen aallot	6
<i>Sinikka Labba</i>	
Lehden kuvataiteilija: Jouko Alapartanen	7
Ihan aaltolina	8
<i>Marko Pihavainio</i>	
KIRJA-ARVIOT	
<i>Yhteinen kirja</i>	10
<i>Herkeämätöntä jännitystä</i>	10
<i>Kertomuksia metsistä ja vesiltä</i>	11
<i>Kun meren aallot vetävät ja kiskovat rannan pyöreitä kiviä</i>	12
<i>Rakastaen elämää</i>	12
<i>Toivoa ja Faithia</i>	13
Kirjaan kasvaessa	14
Runoja, runoja, runoja!	15
<i>Tiinalliisa Multamäki</i>	
Runokulma NS & TT	16
<i>Tekijänsä näköinen kirja</i>	16
<i>Hetkien ja muistojen rajoilla</i>	16
<i>Olen rinnallasi kivuista huolimatta</i>	17
<i>Runoasiaa</i>	17
RUNOJA	
<i>Elsa Partala, Leena Pyhäluoto, Tuula Saraniemi</i>	18
Kirjalaari – uutuuksia	20
Pöronsarvikaava	22
<i>Kirsi Karhu</i>	
Kustantamassa	24
<i>Tiinalliisa Multamäki</i>	
Kirjallista pohinää hyvässä hengessä!	25
<i>Merja Männikkö</i>	
Lumoavilla Aalloilla	26
<i>Jenni Myllykoski</i>	
Runoköngäs 2025	27
<i>Mako Pihavainio</i>	
Tarinaniskentää Nätti-Jussi-päivillä	27
<i>Tuula Saraniemi</i>	
Mervi Helmen sikermästä tuli PIHARUNO 2025	28
Ringissä istahetaan kirjoittamaan	28
Suomen kirjailijayhdistysten Talvipäivät	28

Lapin Kirjallisuusseuran välityksellä voi kuka tahansa kirjoittaja saada tekstistään henkilökohtaisen arvion.

Valitse listasta itsellesi sopiva arvioija ja sovi hänen kanssaan arvioinnista. Arviointipalvelun hinta on seuran jäseneltä 50 € korkeintaan 30 liuskalta (muilta 100 €). Suorita maksu ennen arviointia Lapin Kirjallisuusseura ry:n tilille FI63 5741 4020 1672 63 (OKOYFIHH). Mainitse maksun yhteydessä arvioijan nimi. Yli 30 liuskan arvioinnin hinnasta on sovittava arvioijan kanssa. Maksu lisäliuskoista suoritetaan suoraan hänelle (esim. 130 liuskaa tekstiä = 100 liuskaa maksetaan arvioijalle, 30 liuskaa Lapin Kirjallisuusseuralle).

Lisätietoja: lapinkirjallisuusseura@gmail.com

ARVIOIJAT

Jorma Koski, kirjailija, Kemi
0400 696 429, jorma.koski@pp1.inet.fi
Lyhytproosa, erätarinat, ei runoja

Katja Kärki, kirjailija, suomen kielen ja kirjallisuuden opettaja (FM), sanataideohjaaja
katja.elisa.karki@gmail.com
Yleisarvioija, erityisesti proosa

Sinikka Lappeteläinen, kirjailija, kirjoittajaryhmän ohjaaja, Tornio
040 559 0728, lapp.sini.etelainen62@gmail.com
Runot, lyhytproosa

Irene Piippola, Rymättylä
040 748 2908, ire.piippola@gmail.com
Runot, novellit, lyhytproosa

Seppo Saraspää, kirjailija, Ivalo
0400 290 267, seppo.saraspaa@gmail.com
Lyhytproosa, erätarinat, ei runoja

Tuula Saraniemi, äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori, Rovaniemi, 040 736 2610, tuula.saraniemi@gmail.com
Yleisarvioija

Tiina Väkeväinen, FM (pääaineena suomen kieli), lausuntataiteilija, koomikko ja luovan alan yrittäjä, Tornio.
tmisanatiina@gmail.com Näytelmät, runot

Virpi Yliraudanjoki, kasvatustieteen tohtori, tietokirjailija ja kirjoittajakouluttaja, Helsinki
040 756 9093, yliraudanjoki@gmail.com
Erityisesti runot, aforismit sekä tietokirjat

Lisäksi tarjoamme apurahahakemusten työsuunnitelmien ja tiivistelmien arviointipalvelua, joka hinnoitellaan tapauskohtaisesti. Ota yhteyttä Lauraan:

Laura Kokkonen, TT, apurahakouluttaja, tutkija, kirjailija.
grantcoachteam@gmail.com

Liity jäseneksi!

Lapin kirjallisuusseuran jäsenenä voit osallistua seuran toimintaan ja tukea lappilaisten tarinoiden edistämistä.

Meille kaikki kirjallisuuden ja hyvien tarinoiden ystävät ovat tervetulleita.

Lue lisää sivuiltamme: lapinkirjallisuusseura.fi

Pääkirjoitus

Syksy saa

Olemme aaltojen saartamia, pieksämiä ja hyväilemiä. Olemme saaria kukin keskellä kaikkea. Aalto on ollut silloinkin asialla kun runoilija **Li Bai** (s. 701, k. 762 jaa.) hukkuu. Tämän *Tang-dynastian* aikaan kiinalaisen runouden kukoistuksessa eläneen suuren vaikuttajan kun kerrotaan hukkuneen jokeen, kun yritti veneestä syleillä kuun kuvaa joen pinnalla.

Kaivattuna aaltona syksy saa toimitukseen erilaisia yhteydenottoja ja useampia kohtaamisia verrattuna muihin aikoihin. Ihmiset aloittavat uutta tekemisen ja luomisen kautta. On ilahduttavaa, kuinka tekijä saa toinen toisensa innostuksesta voimaa. Kuin pienellä räiskähdyksellä ja säikähdyksellä raikastavasta syksyn ranta-aallosta. Kiitos syksy.

Tein kyselyn tunturilappilaiselle *Avoimen kirjoittajaryhmän* jäsenille: Mikä inspiroi? Kirjoitus kun elää aalloilla. Joskus upoksissa, joskus suorastaan lentäisee pinnan yllä vailla kontrollia liihottaen.

Erästä vastaajaa inspiroi se, että alkujaan voi kirjoittaa mitä vain ja mistä vain tai toisinpäin. Ja toisaalta se, että voi muunnella saman aiheen pituutta malliin laajuus, syvyys tai pinnallisuus kautta hetkisyys versus pelkistyneisyys.

Jotakuta sytytti tankarunous luomalla aivan uuden aallon kirjoittamiselle: ”Minua inspiroi arkeni taltiointi lyhyesti, silti samalla runsaasti. Vertaan kokemaani elämään, mm. mietin mitä rankkasade kuvastaa elämässäni. *Tankarunous* valikoitui japanilaisuuden tarkkuuden ja vähäeleisyyden vuoksi. Mietin – rankkasade on kuin oksennus taivaalta.”

En saanut monta vastausta. Mutta ne sisälsivät paljon.

Siitä mistä ei voi puhua, täytyy kuitenkin saada ja voida kirjoittaa.

Kun ei ole kelle kertoa, voi edes kirjoittaa ja siten helpottaa omaa oloa. Vaikkapa sitten kirjoittamalla ajatuksia ja tuntemuksia muistilappusille itselle. Jos ei kerran muita kiinnosta.

Inspiroitumisen yhden ikonin, **Alvar Aallon**, juhluvuotta vietetään Rovaniemellä tänä vuonna *Rovaniemen kaupunginkirjaston* täyttäessä 60 ja *Lappia-talon* 50 vuotta. Lapillinen numero 60 huomioi useilla sivuillaan mm. Rovaniemen jälleenrakentamisessa sotien jälkeen vaikuttaneen Suomea yhä maailmalla ansiokkaasti edustavan arkkitehdin.

Lapin kirjallisuusyhdistys järjesti Rovaniemellä yhdessä Suomen kirjailijaliiton kanssa 11.–12.4. valtakunnalliset kirjailijayhdistysten Talvipäivät 2025. Onnistuneen tapahtuman yhteydessä pidettiin läsnäolijoiden kiittämä *Rajat meissä kaikissa ja kaikkialla* -seminaari. Monipuolisen talvipäivä-ohjelman mahdollistivat mainittujen järjestäjien lisäksi maan eri puolilta tulleet kirjailijayhdistysten edustajat, kirjailijat, harrastajakirjoittajat, asiantuntijat, runoilijat ja osallistava keskustelu. Kiitos Lapin kirjallisuusseuran järjestäjätiimi puheenjohtaja **Minna Kurttilan** johdolla ja kiitos Rovaniemen kaupunki.

Tapahtuma järjestettiin Lapissa toista kertaa 2000-luvulla. Hyvältä näyttää että jatkoa seuraa.

Tapani Tavi

Pakolainen, Jouko Alapartanen 2020.

Minna Kurttila

Kirjoittaja tarvitsee yhteisön

Syrjäänvetäytyvä, mutta siellä puhelias – tämä loistava määritelmä sopii moneen kirjoittamisen harrastajaan ja kirjailijaan. Mutta kirjoittaja ei välttämättä ole epäsosiaalinen, vaikka hän keskittyykin tarkkailemaan ympäristöään ja keräämään havaintojaan talteen. Hänen sosiaalinen puolensa tulee esiin viimeistään silloin, kun kirjoittajat kokoontuvat yhteen.

Kirjoittaja tarvitsee kehittyäkseen verkostoja. Varsinkin kirjoittamisen alkutaipaleella yhteisön merkitys korostuu. Yhteisö voi olla kirjallisuusseura, opinto- tai työryhmä, kirjallisuustapahtuma tai vaikka lukupiiri, jossa on mahdollisuus ajatusten vaihtoon, mentorointiin ja vertaistukeen. Kirjoituskursseilla palautteen saaminen voi olla pelottavaa, mutta pian sitä janoaa, jotta pääsee näkemään omaa tekstiään lukijan silmin.

Kirjoittajayhteisö myös vahvistaa kirjoittajan identiteettiä. Kun näkee muiden pohtivan samoja kysymyksiä, kirjoittaminen ei ehkä tunnu enää

niin yksinäiseltä. Ympärillä on ihmisiä, joilla on samanlainen tarve toteuttaa itseään ja tulla kuuluksi. Verkostojen avulla kirjoittaja voi saada myös näkyvyyttä ja tilaisuuksia tuoda teoksiaan esille.

Parhaiten kirjoittajaa tukee yhteisö, jossa on eri tyyppisiä kirjallisuuden harrastajia ja ammattilaisia. Lukijat ja kirjailijat pääsevät kohtaamaan toisiaan ja kirjoittamisen harrastajat kokeneita kirjailijoita. Runojen, proosan, draaman ja tietotekstien kirjoittajat inspiroivat toisiaan ja lukemisen harrastajat saavat vinkkejä uusista teoksista, joista he eivät muuten välttämättä olisi kuulleet.

Lapin kirjallisuusseura – kaikkien kirjallisuuden ystävien koti

Lapin kirjallisuusseuran valinta olla kaikkien kirjallisuuden ystävien seura on ollut oikea. On rakentunut yhteisö, joka kokoaa yhteen innokkaat lukijat, kirjoittamisen harrastajat, ammattikirjoittajat ja kirjailijat. Seura on tehnyt aina myös yhteistyötä muiden kirjallisuusalan toimijoiden, kuten kirjastojen kanssa. Tärkeitä kumppaneita ovat myös kansalaisopistot ja erilaiset luovien alojen yhteisöt sekä kulttuurialan rahoittajat.

Seura tekee yhteistyötä myös kansallisella tasolla ja on osa Suomen kirjallisuusyhdistysten verkostoa sen puheenjohtajana. Vuonna 2023 Suomen kirjailijaliitto myönsi Lapin kirjallisuusseuralle Suuntapalkinnon merkittävästä työstä kirjallisuuden ja sen harrastamisen edistämiseksi. Ensi vuonna seura juhlii 30-vuotista taivaltaan.

Seuramme jäsenmäärä kasvaa koko ajan, tällä hetkellä jäseniä on 345. Jokaisella on oma tärkeä merkityksensä seuran toiminnalle. Osallistumalla tapahtumiin, kursseille ja työryhmien ja hallituksen toimintaan pääsee myös vaikuttamaan ja kehittämään yhteisömme toimintaa.

Näköalapaikka tarjolla

Kun vuosia sitten istuin ensimmäistä kertaa Revontuli Opiston ja seuramme järjestämällä Sodankylän kirjoituskurssin aamuluennolla, olin onneni kukkuloilla: Tämä on yhteisö, jonka osa haluan olla. Meitä yhdisti tietysti kirjoittaminen, kirjallisuus ja lukeminen, mutta myös kiinnostus toistemme tekstejä kohtaan, kannustavuus ja luomisen ilo (sekä tuska).

Liityin Lapin kirjallisuusseuran jäseneksi ja nyt viimeiset kolme vuotta olen toiminut sen puheenjohtajana. Olen saanut osallistua hauskoihin ja antoisin kirjallisuustapahtumiin ja tilaisuuksiin. Olen tutustunut uusiin mielenkiintoisiin ihmisiin ja saanut jopa uusia ystäviä.

Nyt, kun seuran syyskokous valitsee puheenjohtajan, on jonkun seuraavan henkilön vuoro päästä kokemaan kirjallisuuden kenttää puheenjohtajan näkökulmasta. Itse aion vetäytyä syrjään, mutta seuran jäsenenä aion olla puhelias.

Kuva: Valokuvaamo Kipinä.

KUTSU Lapin kirjallisuusseuran syyskokoukseen lauantaina 22.11.2025 klo 10–11 Rovaniemen pääkirjastolla

Syyskokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen mukaan mm. seuraavat asiat:

- vahvistetaan toimintasuunnitelma, budjetti sekä jäsenmaksujen suuruudet seuraavalle kalenterivuodelle
- valitaan hallituksen puheenjohtaja ja muut jäsenet
- valitaan toiminnantarkastaja ja varatoiminnantarkastaja
- käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat.

Mikäli yhdistyksen jäsen haluaa saada jonkin asian yhdistyksen syyskokouksen käsiteltäväksi, on hänen ilmoitettava siitä kirjallisesti hallitukselle niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää esityslistaan.

Jos sinua kiinnostaa yhdistyksen hallituksen jäsenyys, mutta et pääse mukaan syyskokoukseen, ilmoittaudu seuran sähköpostiin 19.11.2025 mennessä.

Kirjallisuusseuran hallituksen kokouksiin voi aina osallistua myös etänä, joten jäsenen asuinpaikka tai pitkät etäisyydet eivät haittaa.

HUOM. Lapin kirjallisuusfestareiden päätapahtuma alkaa kokouksen jälkeen klo 11.00.

Polku, Jouko Alapartanen 2023.

Naisen aallot

Estrogeeni, eräs Etelämeren saari. Yötuuli vyöryttää rantaan aallot, jotka herättävät matkailaisen. Lämmönsäätely ei tottele, se ei säädy uuteen asentoon automaattisesti.

Paniikki. Ihon lämpötila nousee. Peiton kurittaminen ei auta, seuraavaksi moskiitot hyökkäävät. Nauru on kaukana. Niveliä kolottaa. Voiko kivun aiheuttaa kosteus, kun limakalvot kuivuvat?

Kakadun ääntely olisi kiinnostavampaa kuin hikoiluryöppy, joka vääjäämättä seuraa matkailaista kotiin, joulun ja lumen maahan. Tuulahdus talvea viilentää, äkkiä kaikki kukat kukkivat, olo helpottuu.

Kuuma aalto muistuttaa vauvoista, heistä pienistä, joiden lämmönsäätely ei toimi. Termostaattia ei voi säätää saunomisasentoon ihan heti. Ihminenkin on siis osan aikaa elämänsä evoluutiosta vähän vaihtolämpöinen? Sammakko? Elimistö värkkäilee, lämpötila ei aina pysy tasaisena kuten tasalämpöisellä pitäisi.

Tempoilua aiheuttaa erityisesti ihmisnisäkkään kyky synnyttää eläviä poikasia. Naisuus, siihen kuuluvat elimet ja hormonaalinen monimutkaisuus. Kyse on siis matkasta termostaatin puutteesta sen vimmaiseen säätelyyn ja lopunkin mahdolliseen epävakaisuuteen.

Hikoilupuuska voi tuki liittyä verensokerin äkilliseen nousuun, lottovoittoon, veromätkyyn, parkkisakkoon. Johonkin sopimattomaan ruokaan, kiireeseen, liikunnan puutteeseen, liian paksuun villapaitaan, ihastukseen.

Kun kymmeniä syntymäpäiviä on huolella vietetty, eikä vielä ole sanottu ”moi, moi”, ennemmin tai myöhemmin joku ärsyksi ilmaantuu paikan päälle vit-sailemaan kuumista aalloista. Toisella sanailijalla on tapana vinoilla Kaamasen tiestä ja saamattomuudesta.

*Voiko hormoniaallon
yli vain hypätä?*

Kolmas ei etsi syytä eikä halua vitsailla ronskisti edes tuttujen kesken. Neljäs kätkee henkilökorttinsa, ajokorttinsa ja passissa näkyvän syntymäaikansa, eikä tunnusta matkailevansa öisin Etelämerellä tai Kaamasen tiellä, sillä unireissuja on mahdoton selittää. Todellisuudessa nukkuminen on katkonaista ja unen näkö vähissä. Hikimärkään tyyneen löytyy selitys umpikamalista painajaisista.

Voisiko hormoniaallon yli vain hypätä? Vaikka se olisi kuinka suuri? Entä jos elämää mullistavaa aaltoa ei olekaan, hikiryöppy on ohikiitävä tunne, eikä lisähormoneita tai muita pillereitä tarvita.

Pitääkö aaltoilun kyytiin vain loikata, kokea henkilökohtainen seikkailu hymynkare jo repsahaneessa huulessa? Työkalupakissa koko selviytymisarsenaali, estrogeenit ja progesteronit. Selvittelyssä hormonaalinen syy aivosumulle, hengityskatkokselle, sydäntykytykselle, hajamielisyydelle, lisääntyneelle herkkyydelle ja silloin tällöiselle hermostuneisuudelle, jota sitäkin on toki ilmennyt ennenkin. Vähintään kerran kuukaudessa.

Ehkä miehen matkaili tropiikissa, mutta suurin aalto jäi repusta? Miesihminen metsästi, kalasti ja löytöretkeili ja palasi Eurooppaan, jos vain selvisi hengissä. Nyt hän ehkä korjailee pesää, nikkaroi - ja naputtaa. Mutta. Naisen aaltohiki ei kumpua työstä, metsästyksestä, kalastuksesta eikä edes gynekologin lausunnosta. Jostakin hormonien hämäryydestä se nousee kuin yllätyksellinen usva.

Matkustaako mies pelilaudan oikoreittiä? Hänkin maksaa matkasta, mutta saako hän ehkä alennuksen. Nainen pysähtyy pelilaudan punaiseen ympyrään pariksi kierrokseksi ottamaan omaa lääkettä, sitten hän ratsastaa loppumatkan aalloilla, pienillä tai suurilla tai olemattomilla.

Kohti maalia, päätesatamaa, jossa lämpötila on sama kaikilla.

Kohti maalia, päätesatamaa, jossa lämpötila on sama kaikilla.

Kohti maalia, päätesatamaa, jossa lämpötila on sama kaikilla.

Sinikka Labba

Aiheesta enemmän:

Tuuri, Aino-Mari 2025: Menologeja. Tutkimusmatka esivaihdevuosiin. WSOY.

Vasko-Kujala Emilia ja Mustajoki, Noora 2025: Naisen toinen kevät. Kaikki vaihdevuosista. Viisas elämä.

Vaihdevuodet: Käypä hoito -suositus, 2025.

Lehden kuvataiteilija: Jouko Alapartanen

Jouko Alapartanen on Torniossa asuva ja työskentelevä kuvataiteen ammattilainen. Hän on työskennellyt kuvataiteen parissa yli kolmekymmentä vuotta. Hän on valmistunut Lapin taidekoulusta vuonna 1992 ja opiskellut tämän jälkeen mm. Repin-instituutissa. Alapartanen on pitänyt lukuisia yksityisnäyttelyitä ja osallistunut ryhmänäyttelyihin sekä Suomessa että ulkomailla. Jouko Alapartanen vahvaa osaamista ovat mm. muotokuva- ja maisemamaalaukset, joita hän tekee myös tilauksesta.

Lähde: www.lapintaiteilijaseura.fi

Omakuva, Jouko Alapartanen 2020.

Ihan aaltona

Jos olisin kuullut seuraavan tarinan naapurilta tai muulta kanssaihmiseltä, voisin sen kertoa, mutta valitettavasti en ole sitä keltään kuullut vaan sen tuuli toi luokseni. Aaltona se tuli ensin varoittaen itseltään, sitten kuiskien vähä vähältä koko tarinan ja mieleni yhdisti tarinan omaksi kuvaksi ja nyt sen pinta väräjä. Pitänee siis jakaa tarina.

Kävi nimittäin niin, että oli lapsi ja oli aikuinen. He pötköttelivät laiturilla. Aallot hiljalleen keinuttivat ja heijasivat laituria, rytmikäs loiske kuului rantakivistä kastellen ja kuivaten niitä auringossa. Nämä kaksi katselevat kumpupilviä. Lapsi sanoi, on aika hauskaa ajatella, että oisin aurinko. No mitä tekisit, aikuinen kysyi. No paistaisin lämpimästi, joka päivä, että kukat saisi kukkia ja marjat kypsyä makeiksi, etenkin mansikat.

– Sinun pitää olla varovainen, ettet porota hyvää hyvyttäsi liikaa, koska tarvitsehan kukat ja marjat ja ihmisetkin välillä auringon lisäksi myös varjoa.

– Niin, en mie ainakaan aurinkomyrskyä lähettäisi joka päivä, vaikka kuinka suututtaisi, lapsi nauroi. Tai ehkä voisinkin joskus niin olisi kännykät edes hetken aikaa pois pelistä!

Olisi kyllä varmaan aika kivaa olla myös meri tai järvi, lapsi tuumi. Voisi vain liplatella rauhassa rantaan ja keinuttaa. No mutta entä sitten kun myrskyä? Aikuinen kysyi. No mie myrskyän mahdollisimman vähän aikaa, kun paljon kivempi on vaan olla rauhassa. Niin, kai parempi onkin ajatella lähtökohtaisesti niin, että on aurinkoinen kuin aurinko ja seesteinen kuin vesi, koska aina välillä sitä porottaa ja myrskyä. Aikuinen mietti. Niin kyllä miekin oon joskus ollut myrskyn merkki, niin ainakin sanoit silloin kerran. Lapsi sanoi ja kääntyi aikuista katsomaan. Niin, silloin kun et saanut mieleistä ruokaa tai saanut tahtoasi läpi, vai? Aikuinen totesi kysyvästi. Niin ja en saanut sitä peliä.

Ajattelepa, aikuinen sanoi, että tuo on totta. Olet pieni aurinko, joka paistaa lämpöä ympärillesi pelkällä läsnäolollasi. Jokainen valonsäde ja ilon kipuna aaltoilee ympärillä oleviin ja siitä tulee hyvä mieli heille. Tai että olet se meri tai järvi, ehkä vielä pieni lampi, joka heijaa rannoilla olijoita tai veneellä soutajia tuoden esiin kaikkea, mikä elämässä on tärkeää. Kyllähän me koko ajan tehdään aaltoja ympärillemme, eikö vaan? Niin, niin kuin sinäkin stressissä ja kiireessä huudat ja tiuskit kun pitäisi ehtiä autoon? Lapsi kysyy. Niin kyllä, silloin vähän myrskyä, vai mitä?

Kunpa aina hoksaisimme, että me levitämme joka hetki aaltoja ympärillemme.

Marko Pihavainio

LAPIN KIRJALLISUUS FESTARIT

20.-22.11.2025, ROVANIEMI

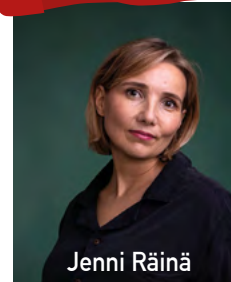
Avoin tilaisuus kaikille
kirjallisuudesta kiinnostuneille
TERVETULOA!

JENNI RÄINÄ ma 17.11.2025 klo 17.30

Laponica-sali, Rovaniemen pääkirjasto

Jenni Räinen vieraillee Rovaniemen pääkirjastolla ja kertoo uudesta *Vaino*-teoksestaan. Haastattelijana Tuula Saraniemi.

Jenni Räinen

PIENI RUNOKÖNGÄS to 20.11.2025 klo 19

Musta Kissa -kuppila, Kansankatu

Tervetuloa Sanaseuran ja Lapin kirjallisuusseuran yhdessä järjestämään runoiltaan, illan isäntänä toimii Mako Pihavainio ja open mic -osuuden juontaa Niki-Sebasti. Esiintymässä myös Pihawai & Nurmicum.

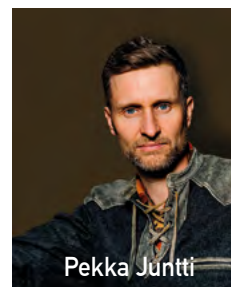

Markus Leikola

MARKUS LEIKOLA pe 21.11.2025 klo 14

Laponica-sali, Rovaniemen pääkirjasto

Markus Leikola vieraillee Rovaniemen pääkirjastolla ja kertoo viimeisimmästä teoksestaan *Kun vedet liikkuvat*.

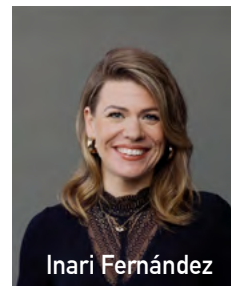
Pekka Juntti

PÄÄTAPAHTUMA la 22.11.2025 klo 11–15

Laponica-sali, Rovaniemen pääkirjasto. Juontajana Maria Paldanius.

11–12 LAPPI NYKYKIRJALLISUUDESSA -paneelikeskustelu

Inari Fernández ja Tuomo Pirttimaa kertovat uusista teoksistaan ja niiden Lappi-kuvasta. Keskustelua johdattelee Pekka Juntti.

Inari Fernández

12–15 JÄSENTEN KIRJAUUTUUKSIEN ESITTELY

12.00 Merja Männikkö

13.00 Ari Savikko

14.00 Kirsi Karhu

12.15 Elina Viitanen

13.15 Tuula Saraniemi

14.15 Pasi Nurmikumpu

12.30 Riitta Lehvonen

13.30 Jenny Siivola

14.30 Tapani Tavi

12.45 Jarkko Henttinen

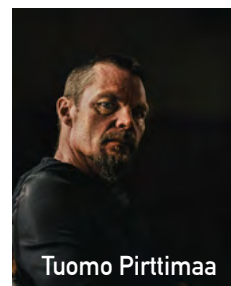
13.45 Hanna Kökkö

11–15 KIRJAMYNTI

Tarjolla on Lapin kirjallisuusseuran jäsenten sekä Väyläkirjojen, Kustantamo Kielettären ja Sinisen Jättiläisen kirjauutuuksia.

12–15 OMAKUSTANNEKLINIKKA

Onko haaveena oman kirjan julkaiseminen? Tule kysymään neuvoja ja vinkkejä ”omakustannekättilöltä”, Minna Kurttilalta. Hän neuvoo, miten käsikirjoituksestasi valmistetaan kirja.

Tuomo Pirttimaa

Järjestäjä: Lapin kirjallisuusseura ry yhteistyössä Sanaseuran ja Rovaniemen pääkirjaston kanssa.

Yhteinen kirja

Eeva Marjatta Snellman: Tehtävä arkkitehtitoimistossa, Alvar ja Elissa Aalto & kumppanit. Väyläkirjat 2025.

Mitä sinulle tulee mieleen nimestä **Alvar Aalto**? Finlandia-talo? Paimion parantola? Rovaniemen Lappia-talo tai asemakaava?

Snellmanin kirja esittelee Alvar Aallon toimiston projekteja ja pohjautuu **Elissa Aallon** ja Alvar Aallon aikaishaastatteluihin. Kirja sisältää paljon tietoa Aaltojen arkkitehtuureista ja elämästä, Alvarin toimistossa työskennelleistä ja/tai sieltä ponnistaneista arkkitehteistä. Jako vie välillä kirjan päähenkilöt taka-alalle, joka voi tuntua turhautavalta.

Elissa Aalto (aiemmin Elsa Mäkinieniemi) oli Kemistä kotoisin oleva Alvarin toinen vaimo. Ilman häntä ja heidän yhteistä taipalettaan ei Alvarin arkkitehtuuri olisi ulottunut Lappiin asti. Elissa valitsi arkkitehtivaimouden ja eli Alvarin varjossa sekä hänen tukijanaan Alvarin kuolemaan asti. Sen jälkeen hän vapautui tekemään enemmän omia projektejaan ja loistamaan suunnittelijan rooleissa.

Aaltojen töitä kuvaa kirjan kirjoittaja **Eeva Marjatta Snellmanin** mielestä tietynlainen *con amore*, jonka sisään rakentuu muun muassa välittäminen, huolenpito ja rakkaus. Tämä näkyy ehkä parhaiten Paimion parantolan rakennuksessa. Alvar Aalto onkin sanonut arkkitehdin tehtävän olevan *luoda paratiisi maan päälle*.

Eevan mielestä Aallon arkkitehtuuri onkin ”kokemuksellista ja moniaistista ja siinä myös aikakokemus on kerroksellista”. Tähän mielipiteeseen on helppo yhtyä. Muun muassa Rovaniemellä oleva rakennusten sijoittelu kuvaa Alvar Aallossa ollutta herkkyyttä: ”Kansalaistori ulkona on myös tyhjä tila, kuin hengittävä tauko rakennusten väleissä...” (s. 61).

Sari Hakko

Herkeämätöntä jännitystä

Anu Ojala: Tarkka-ampuja. Gummerus 2025.

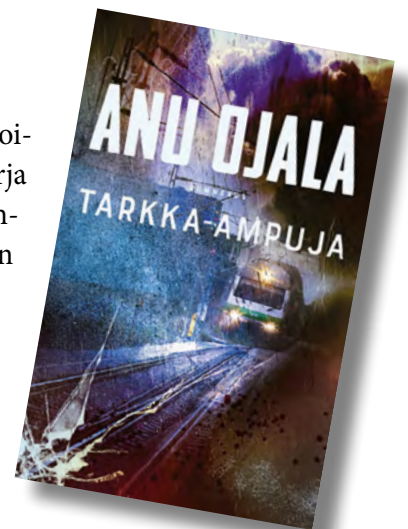
Anu Ojalan Tarkka-ampuja, Ronja Jentsch -sarjan uusin osa, on nopeatempoinen ja juonivetoinen trilleri, joka ei anna lukijalleen hengähdystaukoja. Kirja tiputtaa lukijan suoraan tapahtumien keskipisteeseen: Jääkäriprikaatissa räjähtää ja Ronja, joka on nyt Rovaniemen poliisissa, lähtee välittömästi tutkimaan asiaa. Siitä tahti sitten vain kiihtyy.

Ojala on taitava luomaan paniikinomaista tunnelmaa tiiviillä ja dramaattisella kerrontatyyllillään. Lyhyet virkkeet ovat kuin iskuja tai välähdyksiä. Tarinan vauhdikkaiden käänteiden lomassa Ojala käsittelee sujuvasti ja viipyilemättä hyvinkin rankkoja aiheita: ylisukupolvisia sotatraumoja, huumerikollisuutta ja väkivaltaa.

Itse pidin kirjan parhaana antina kiinnostavaa kuvausta poliisin, pelastuslaitoksen ja ensihoidon työstä. Rovaniemen kaupunkia tuntevalle on myös kiehtovaa seurata tuttua miljöötä, jota Ojala kuvaa tarkasti.

Tarkka-ampuja on herkullinen paketti lukijalle, joka kaipaa herkeämätöntä jännitystä ja toimintaa.

Sannimaria Kurttila

Kertomuksia metsistä ja vesiltä

Yrjö Suutari: Valitut muistot. Koettuja ja kerrottuja erätarinoita. Väyläkirjat 2025.

”Oli kaamoksen pimeä ja ikävä aika, keskiyön hetket, kun ensimmäisen lauseen naputtelin valkoiselle arkille jämerän pöytäkoneeni näytölle.” Näillä sanoilla kuvaa kirjailija **Yrjö Suutari** kirjailijatyönsä alkua neljännesvuosisata sitten. Tänä syksynä ilmestynyt seitsemästoista teos on valikoima aiemmin julkaistuista erä- ja muista tarinoista.

Valitut muistot koostuu kahdesta osasta, *Kuultua ja kuunneltua* sekä *Itse koettua*. Tulevalla kirjailijalla oli pojannallikkana vakipaikka pirtinpöydän alustan tuki-puulla makoillen kuunnella talossa kävijöiden tarinoita. Kertomukset jalostuivat kirjailijan työnä teksteiksi, joiden aikajana ulottuu jopa yli sadan vuoden. Nämä kertomukset ja elinympäristö kaikkineen herättivät pojassa palavan innon kasvaa kunnon erämieheksi.

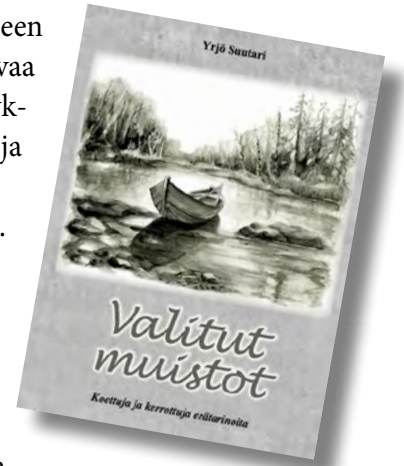
Itse eletyn elämänpiirin vahva tuntu pitää lukijan otteessaan. Holkki-Saimaan ja pikiöljyn lemu tunkevat tajuntaan kirjan sivuilta, paarmalauma kiehuu ympärillä. Kirjailija tuntee luonnonilmiot ja säät ja osaa siirtää tuntemukset lukijalle. Miten kauniisti Suutari onkaan tallentanut isän ja pojan yhteistä kalanpyyntiä, kehyksenä sen ajan arki. Metsästyks alkua ansapyyntistä, mutta jo poikasena pitää päästä pyyntiin myös tuliaseen kanssa.

Ihminen ei pärjää luonnolle, kun niikseen tulee. Luonto voi antaa, mutta halutessaan ottaa henkeä myöten. Kun on tapaturman sattua yksin pakkasen armoilla, ei jää kertojaa viimeisistä hetkistä. Kertomuksissa on monia täpöriä tilanteita, joissa selviytyminen on taidon ja hyvän onnen varassa.

Usean vuorokauden viettäminen tulilla ilman nykypäivän tarvikkeita ottaa kulkijasta mittaa. Oman mausteensa lukijan koettavaksi antavat umpisateessa kulkevan metsämiehen tunnot, kun märät nuotiopuut palavat kituliaasti savunkatkaa pukaten. Vanhan niittylatorähjän sattuminen kohdalle saa lukijankin huokaisemaan helpotuksesta.

Nykypäivän säännöstelyyn metsästykseseen sopeutuneet erästäjät saattavat kauhistella saalismääriä, mutta kyse oli lapsiperheen niukan elannon jatkeesta eikä ajanvietteestä. Tulot olivat pokasahan ja kuorimaraudan varassa.

Perinteiseen eränkäyntiin kasvaneiden joukko hupenee uhkaavasti, moni heistä on jo ylittänyt viimeisen aavan. Kirjoittamiseen tarvittavaa omaa kokemusta ei enää synny, koska eränkäynti on muuttanut muotoaan. Perinteiselle eräkiryllisyydelle on kuitenkin runsaasti kysyntää.

Paula Alajärvi

Haloo Ruijanranta!

Tapani Tavi: *Puheluja tromssalaiselle kalastajalle*. Runohuone 2025. Kalotti-sarjan 3. itsenäinen osa. 80 sivua.

Tilaa:
runohuone@gmail.com
20 € + posti 5 €.

Tuula Saraniemi:
Kun avasin oven (2025)
Runoja.

Lukijat väittävät runojeni tuovan iloa, tukea ja lohtua...

Tilaukset hintaan 20 € ja lisätietoja teoksesta:
tuula.saraniemi@gmail.com

Kun meren aallot vetävät ja kiskovat rannan pyöreitä kiviä

Kathrine Nedrejord, suomennos Kaija Anttonen: *Kuka minä olen jos sinä yhtäkkiä katoat?* Kieletär Inari 2025.

Kouluarkea puolineen, nuorten rakastumista ja elämän etsimistä valmiita elämän uria kaihtamalla. Kirjassa *Kuka minä olen jos sinä yhtäkkiä katoat?* Brage-palkinnon Norjassa 2024 voittanut **Kathrine Nedrejord** kuvaa nuorison elämää meistä ylhäällä jäämeren rannalla, ja mitä?

Kaikki on samaistuttavaa. Kuin kirja kulkisi samoja nuoria rytmejä myötäillen verisuonia kuin meillä Suomessa. Sen minkä saa kuulla ja lukea nuoren elämästä. Ja nähdä heitä kotioloissa, kortteleissa ja kirkonkylissä 2020-luvun puolivälissä. Mutta Jäämeren eksotiikka, siinä on silti juonne – vielä jotain muuta kuin meillä lantalaisilla Suomessa.

Suomentaja **Kaija Anttonen** osaa löytää Saamenmaalta käännettävään taianomaisia tarinoita aivan aikuisten luettavaksi asti. *Kuka minä olen jos sinä yhtäkkiä katoat?* -kirjan on Anttonen kääntänyt norjankielisestä alkuperäisteoksesta *Hvem er jeg når du blir borte?* Toivottavasti Kieletär Inari pitää komean ja kauniin pohjoisen ikkunaan auki pitkään.

Tapani Tavi

Rakastaen elämää

Inari Fernández: *Vapaus*. Gummerus 2025.

Kirja alkaa tilanteessa, jossa Camillan ja hänen miehensä avioliitto on tullut päätepisteeseensä: Viime ratkaisuna voidaan terapiassa vielä mikä avioliitossa on vinksallaan ja voiko asialle tehdä enää mitään. Camilla kokee tulleen ohitetuksi eikä ole saanut tuoda omia toiveitaan esille. Varsinkin seksin saralla.

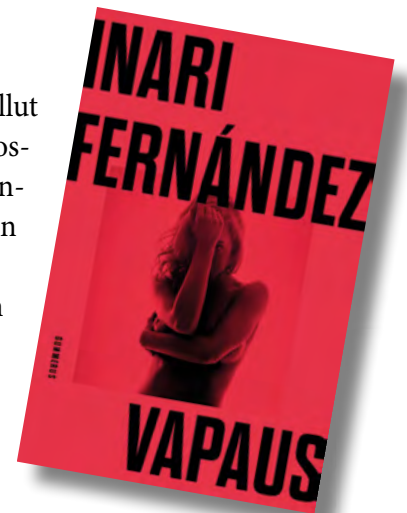
Avioeron jälkeen ja kohtaamiensa miesten avulla Camilla löytää uuden vaiheen elämässään, oman itsensä äänen ja vapautumisen tunteen:

...kun heräsin henkiin. Tunnen leijuvani pilvissä jatkuvasti, hymyillen, rakastaen elämää. Kaikki tuntuu kevyeltä, ja on kuin olisin syntynyt uuteen minään. (s.36)

Kohdatut miehet saavat leikkisät lempinimet ja melkein kenenkään ”oikeaa” nimeä ei paljasteta. Tunteiden ja seksin vuoristoradassa kysytään mitä kaikkea on rakkauden ja sen etsimisen vuoksi valmis tekemään. Kirjan yllättäviin loppuratkaisuihin asti lukija jännittää miten Camillalle tälle saralla käy ja kenet hän valitsee.

Paikka paikoin tuodaan feminististä sanomaa esille dialogin keinoin. Parasta antia oli mielestäni se, että selkeästi ylisukupolvisia käyttäytymismalleja rikotaan Camillan kertoessa naisten oikeudesta omaan kehoonsa tyttärelleen ja tämän serkulle.

Vapaus on ensimmäinen osa Lemmentulet-trilogiaan. Jäämme odottamaan jatkoa.

Sari Hakko

Toivoa ja Faithia

Ossi Nyman: Alkusoitto. Teos 2025.

Ossi Nymanin uusin, neljäs romaani *Alkuhuuto* on yhtä aikaa kipeän riipaiseva teos ja oudon huumorin teos, mutta mitä muuta se voisi ollakaan, koska se kertoo kuvitteellisesti ajastamme.

Kirjan keskeiset henkilöt elävät elämää, joka on heidän elämäänsä, eikä se silti ole. 46-vuotias bussikuski Toivo toivoo parempaa, mutta mikään ei onnistu, eivät edes kertausharjoitukset. Hän kaipaa rakkautta, jota hänen elämäänsä yllättäen tuo kaupan kassatyöläinen Marjut. Nainen ei kylläkään tiedä antavansa rakkautta, koska hän haluaa elämäänsä piristykseksi salasuhteen, jonka osapuoleksi osuu Toivo. Marjutilla on mies, Namibiasta Suomeen kotoutunut suntiona toimiva Faith, joka ei tiedä vaimonsa toiveista ja puuhista. Marjut taas ei tiedä, että Toivo näkee heille yhteisen, auvoisenkin tulevaisuuden ja aikoo kosia Marjutiä.

Nymanin romaani tuo esiin myös elämää niin Suomesta kuin muualta maailmasta ja rinnastaa elämistä taitavasti: “Meitä, Marjut ajattelee. Faith ajattelee olevansa suomalainen. Se, kuinka helposti Faith luopui omasta isänmaastaan, on Marjutin mielestä luotaantyöntävää. - - Marjut muistaa istuneensa bangkokilaisen katuravintolan muovituolilla ja katselleensa sisään ravintolan takahuoneeseen, - - samassa tilassa pesulaa pitävä nainen makasi likaisella patjalla - - ja katseli tv:tä aivan yhtä tylsistyneen ja välinpitämättömän näköisenä kuin kuka tahansa taloudellisesti turvattua elämää elävä länsimainen ihminen. Hän ei ollut ketään onnettomampi, eikä kukaan häntä onnellisempi. - -”

Maahanmuuttokriittinen Voittopuolue yhdistää omalaatuisella tavalla niin Toivoa kuin Faithia. Toivolle puolue tuntuu antavan toivoa maailmassa, jota hän ei tunne enää omakseen, mutta Faith ajautuu innostavaan ristiriitaan poliittisesta identiteetistään: “Maahanmuuttokriittinen maahanmuuttaja”.

Marjutin isä taas puolestaan selittää keittiössään kulttuurin sanomalla, “että se on ihmisenä olemisen kokemuksen jakamista.” Viihteen ja taiteen hänen mukaansa erottaa se, “että viihde hakee jotain tiettyä, tarkasti rajattua reaktiota, kun taas taideteos on parhaimmillaan tekijänsä tunteen ja kokemuksen vilpittön ilmaus, jonka vaikutusta toisiin ihmisiin ei pysty ennakoimaan.” Isä toteaa lopuksi, että vilpittömästä taiteesta syntynyttä keskustelua voisi kutsua jopa korkeakulttuuriksi. Marjutin näkemykseen siitä, että isän ajatukset pitäisi julkaista vaikka Facebookissa, isä sanoo: “Sinne minä en lähde”.

Nymanin teos on siis taidetta parhaimmillaan, koska sen vaikutusta itseensä lukijakaan ei pysty ennakoimaan. Romaani pyöräyttää tutut ajatuskuviot ja odotukset pääläelleen ja jättää lukijaan jäljen, joka vaivaa uudestaan ja uudestaan.

Tuula Saraniemi

NUKULUKU-kirjat

Minna Kurttila & Sannimaria Kurttila & Carolina Morera:
Nukkumatti ja yötön yö
Hammaskettu ja kadonnut hammas
Saunatonttu ja talviyön tehtävä

OSTA www.nukuluku.fi tai
kirjallisuusfestareilta, Sodankylän Pukstaavi-kirjakaupasta
tai Arctic Design Shopista Rovaniemeltä.

Tapani Tavi

Kirjaan kasvaessa

Buohtta Tulisilta: Suru pyyhkii sydäntäni. BoD 2025.

Kirjassa kuvataan 1980-luvulla syntyneen nuoren ja nuoren aikuisen tunto- ja lastenkodista lähtien, usein ajatuksissa myöhemminkin sinne palaten... *Tuhannet itkut olen siellä itkenyt / ..Pienenä olin kiltti ja avulias. / Nyt olen pelkkä nolla, kuka / auttaisi minua / tällä pitkällä elämäntiellä?* (Monet päivät lastenkodissa olin, s. 19.)

Vaasalaistuneen **Buohtta Tulisillan** selkeästi kirjoitetussa runokirjassa rakastetaan isää ja rakastetaan äitiä. Takakannen esittelyn mukaan Lappia sydämessään kantavan runoilijan teoksessa halutaan lastenkodista pois. Mutta se ei vaan onnistu. Elämä ei ota aina vastaan, silti sinnikkyys ja usko toisiin ei horju. Jossain on Lappi, minne olisi suunta.

Nyt olen tullut isoksi, / lasten mailta aina / maailmanloppuun. / Tumma tyrsky täällä / erottaa taivaan ja maan. (Nyt olen tullut isoksi, s. 45.)

Heini Laitinen: Laventeli Taivas. BoD 2025.

Tarina sijoittuu Sallan Kuolajärvelle kolmen pikkupojan poronhoitajasukuun. Joiku johdattaa todellisen ja yliluonnollisen seuratessa yhtä aikaa mukana. Luonto tuo luonto vie. Kysymys kuuluu, kestäkö näitä menettämistarinoita lukea pienelle lapselle? Mitä olivat maailman satoja vuosia sitten valloittaneet **Grimmin** veljesten sadut? Pitääkö jatkaa? Mitä on jokapäiväinen uutisvirta lapsen aistein?

Heini Laitinen on kirjoittanut kauniin kirjan. Tuli hyvä mieli sekä isälle että lapselle. Ja kaipaus. Heini Laitisen itse tekemä AI-avusteinen kuvitus toimii kirjan kuvantekijänä.

Juha Tuomimäki: Eeli-tonttu huuhtoo kultaa. BoD 2024.

Kainuulaislähtöinen valokuvaaja-lastenkirjailija **Juha Tuomimäki** kertoo järjestyksessä kolmannessa Eeli-tonttu -kirjassaan erään satavuotiaan tontun aikuistumisvaelluksesta. Tonttu kun tulee aikuiseksi vasta kun on täyttänyt sata. Vaellus ja paluu kuuluu tehdä yksin mestaritontun luo uuden taidon opetteluun. Eeli-tonttu valitsee kullanhuuhtonnan Lapissa.

Luontovalokuvat tonttunukkeineen valloittavat ja tarinan kaava kulkee vanhaan hyväksi todettuun malliin. Mitä ovatkaan isomus, hengetön ja staalo?

Oletko kirjoittanut Lappiin sijoittuvan lastenkirjan tänä tai viime vuonna? Lähetä se osoitteella Lapillisen toimitus, Runohuone, Valtatie 44, 99100 Kittilä.

Runoja, runoja, runoja!

”Aina voi ostaa runokirjan.” Näin vastasin nuorena, kun minulta kysyttiin lahjatoiveita. Tuo vastaukseni muistui mieleen, kun pitkästä ajasta avasin **V. A. Koskenniemen** *Elegioja ynnä muita runoja* -kokoelman ja huomasin omistuskirjoituksen vuodelta 1991. Olin saanut runokirjan ripilahjaksi naapureilta.

Oman kirjahyllyni karttumisen alkoi tuolloin lahjaksi saaduilla runokirjoilla ja taskurahoilla ostetuilla **Stephen Kingin** pökkareilla. Koskenniemen Elegiat ovat matkanneet kanssani ympäri Suomea. Kirjojen määrää on vuosien aikana karsittu rannallakin kädellä, mutta runokirjat ovat säilyneet. Ovathan ne olleet lausuntataiteilijan työkalujani. ”Runokirjoja tarvitsee aina.”

Hyvät runot kestävät aikaa. Vanhimmat hyllystäni löytyvät tekstit ovat tuhat vuotta vanhoja, persialaisen **Omar Khajamin** sanoja. Niiden äärellä mietin usein, mitä sanoja mahdollista lukea tuhannen vuoden päästä? Onko siinä joukossa suomalaisia runoja? Kuinka kauan omat kirjoitukseni säilyvät?

Yritin laskea runohyllyni niteiden määrää. Sekosin numeroissa kahdensadan jälkeen. Laskeminen oli hankalaa, sillä kirjat ovat levittäytyneet useaan hyllyyn. *Kalevalalle*, sen käänöksille ja muille kansanrunoille on oma hyllynsä. Järkälemäinen *Suomen Runotar* (osat 1 ja 2) ei tahdo mahtua oikein mihinkään. Pienet, ohuet kokoelmat hukkuvat suurten antologioiden keskelle. Mitään loogista järjestystä ei runokirjojeni sijoittelussa ole. Sen aikaansaaminen on mentaalisisessä muistilistassani (ollut jo pitkään). En vain osaa päättää pitäisikö järjestyksen olla aakkosissa, vai kenties koon tai värin mukaan lajiteltuna?

Painovuodeltaan vanhin runokirja hyllyssäni on vuodelta 1874. Skotlantilaisen lakimiehen humoristisia lyriikoita sisältävä teos tarttui matkaan englantilaisesta antikvariaatista. Tarinallisia riimittelyjä pystyi ymmärtämään, vaikka jokaista sanaa ei löytynytäkään hankkimastani skotlantilaisesta sanakirjasta. Ehkä joskus vielä käänän kokoelman oman suosikkini *Annuity*.

Kaikkia runokirjoja ei kuitenkaan ole mahdollista hankkia omaan hyllyyn. Siksi olen ollut erittäin ilahtunut Lapin kirjastojen todella kattavasta runovalikoimasta. Uutta lyriikkaa hankitaan pohjoisessa lainattavaksi kiitettävällä määrällä. Myös omakustanteita löytyy ja niitä esitellään uutuushyllyissä. Viime vuosina uutta suomalaista runoutta onkin julkaistu todella paljon. Luettavaa löytyy jokaiseen runomakuun.

Uusimmat runohankinnat on tehty suoraan kirjoittajalta – tai ainakin hänen läsnäollessaan. Signeerattu teos on enemmän kuin kokoelma runoja. Se on ystävyuden ja ”lajitoveruuden” symboli. Sidos yli vuosittain vanhassa ketjussa.

Naamio, Jouko Alapartanen 2024.

Tiinalliisa Multamäki

Runokulma NS & TT

Arviot Niki-Sebasti Saarinen (NS), Tapani Tavi (TT)

Tekijänsä näköinen kirja

Sonja Huhtaniska: Tragikoomisesti teidän – aivan liian aikainen runoelämäkerta, Sininen Jättiläinen, 2024.

Sonja Huhtaniskan *Tragikoomisesti teidän - aivan liian aikainen runoelämäkerta* on Sonja Huhtaniskan näköinen teos: hauska, monipuolinen, herkkä ja ajatuksia herättävä. Huhtaniska kirjoittaa hyvin avoimesti ja myötätuntoisesti elämän raskaista hetkistä, huomaten kuitenkin huumorin arjen sattumusten seasta.

Olen lukenut paljon ihastuttavia runoja ja täytyy sanoa, että Huhtaniska on ensimmäinen, jonka tekstit saivat nauramaan ääneen. Runoista löytyy myös traagisuutta, josta on kirjoitettu vertaistuellisella tavalla. On kuin Huhtaniska haluaisi sanojen kautta laittaa käden lohduttavasti olkapäälle.

Tämä kirja on tyyliään suoraviivainen, mikä on vaihtelua abstrakteille ja monitulkinnallisille runokirjoille, kummankin tyylin ollen yhtä arvokas. Jos haluat lukemista, joka itkettää ja naurattaa, välillä samanaikaisesti, suosittelen tätä teosta. NS

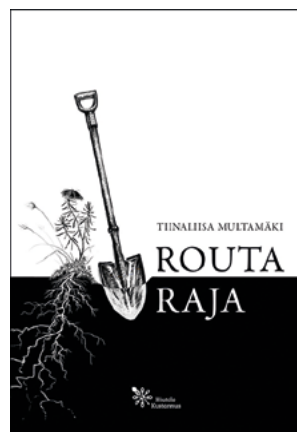
Hetkien ja muistojen rajoilla

Tiinaliisa Multamäki: Routaraja. Hiutale Kustannus 2025.

Routaraja on **Tiinaliisa Multamäen** esikoisrunokirja, jonka keskeiset aiheet ovat isän muistisairausras, kuolema ja elämän jatkuminen. Kuolema ei katso päivää, vaan voi olla hyvinkin arkinen.

Teos on sanoiltaan ja **Anni Misinsarvan** kuvitukselta mustavalkoinen, mutta myös kaunis, hyväksyttävä ja arvostava. Vaikka rakas ihminen on lähtenyt pois, ympärille on jäänyt muistoja ja luonto, joka muistuttaa olemassaolomme rajallisuudesta. Suru on kirjassa koko ajan läsnä, mutta se ei tunnu museravalta, vaan terveeltä surutyöltä, jossa arvostetaan yhteisiä hetkiä. Multamäen tunnelmalliset sanat ja Misinsarvan tarkat kuvitukset tekevät kunniaa luonnolle. Niinikään kirjan maailmaan oli helppo uppoutua.

Mielestäni Routaraja sopii hyvin terapeutiseksi kokemukseksi ja myös arjen rauhoittavaan tunnelmointiin. NS

Olen rinnallasi kivuista huolimatta

Tiitu Sergejeff: Hiljainen henkesi.
Elämän Taikapöly, 2024.

Hiljainen henkesi kertoo **Tiitu Sergejeffin** miehen Hortonin neuralgiasta runollisesti. Raskaasta teemastaan huolimatta kirja on helppoa lukea, koska kappaleet ovat lyhyitä, tekstit ja kuvitus on rytmitetty hyvin ja kieli on kaunista. Kenties tarkoituksena on ollut nähdä elämän ilot ja herkkyydet fyysisten ja henkisten kipujen keskellä.

Kirja ei mässäile kurjuudella, mutta tekee selväksi, miten vakavasta ja uuvuttavasta sairaudesta on kyse. Sergejeff kysyy myös, miksi Hortonin neuralgia on niin monelle tuntematon, miksei terveydenhuolto salli tarvittavia vaihtoehtoisia hoitomuotoja ja miksi miesten pitää kestää hiljaa kivut, ilman mahdollisuutta apuun.

Toivon, että Hiljainen henkesi tulee mahdollisimman monella luetuksi ja avaa silmiä, niin kuin minunkin. Vaikka kirja on aiheeltaan surullista luetavaa, niin kaiken alla kytee niin suuri rakkaus toista kohtaan, että on valmis pysymään ja kestäämään toisen rinnalla. Se luo uskoa maailman hyvyyteen. NS

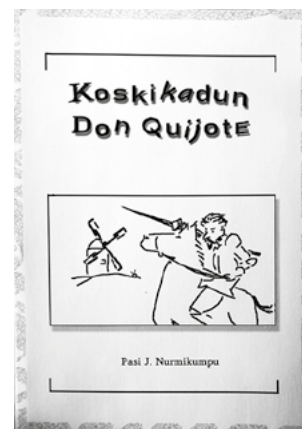
Runoasiaa

Pasi J. Nurmikumpu: Koskikadun Don Quijote. Omakustanne 2024.

Kirjan nimi on ilmaistu kannessa kirjoittamalla ka-tavu italiikilla. Koskikatu saa railon ja runokirjan nimi luetaan Koski kadun don quijote? Kyllä koski ja koskettaa.

Runot ovat seinärunoja. Niitä voisi löytää hämysistä paikoista kämäisiltä seiniltä maailman turuilta. Kirjan proosateksti iskee kuin tuhat kapakkamuistin peikkaa.

Kun sinulla on kylä, sinulla on koski. Vaikka 65 670 ihmisellä ja katu siihen. Rovaniemeläisellä **Pasi J. Nurmikumulla** ei ole kirjassaan ISBN-numeroa eikä runokirjoissa niin yleistä sisällysluetteloa. Hän on kirjoittamisen taiteilija. Aitous loistaa. Niin kuin Koskikatu aamutiistaina. Moni ei tykkää ja pistää ovet kiinni. Meillä on toimisto Lordin aukion takana oikealle: Oikeastaan siellä ei ole ennen ensiviikon tiistaita ketään, älkää antako koiran purra. TT

Tallatut

Hän kuulee kuinka

yö yön jälkeen tulinen sade
tallaa puiden latvat kumarrukseen.
Leimuavat oksat huutavat yli rajan
mutta sanat sinkoutuvat
dronien piiskaukseen,
puhe himmenee äänettömäksi.
Ahneuden aalto ryvettää mantereen.

Hän näkee särkyneet saviruukut
joen mutkassa ristien alla,
mutta vesi laulaa yhä
heidän viljavaan maahan
painuneissa askelissaan.
Niin monta kertaa
leipä on poltettu ja tie särjetty.

Hän kävelee mustuneen talon ohitse
jossa helisi ennen ilo.
Portaan pielessä kasa särkyneitä astioita,
kaupunkien kupeet revenneet
ja metsän vetisillä kasvoilla
piilottelee rauha kuoleman kainalossa.

Hän löytää sateen kohdusta raon,
jonka takaa aurinko hapuilee
ihmisen ääriviivoja.
Kaukainen ääni enteilee toivoa
latvojen raskaaseen taakkaan.
Käsi tunnustelee lämmintä kiveä taskussa.
Jossain nukkuu lapsi kehdon valossa.

Elsa Partala

Heräsin pahalla päällä, en halunnut nousta
en tuntenut olevani elossa
kuumat aallot pitivät minut hereillä aamuyöllä
uni oli pätkäunta
vihaan pätkäunia
vihaan kuumia aaltoja
vihaan pahapää aamuja.

Kello raksutti yöpöydällä
se näytti ylösnousun aikaa
nousin, avasin verhot
pihan puut heiluivat
kaksipuoleinen keinu heijasi itseään
vaahtopää aallot vyöryivät rantaan
halusin uimaan.

Yöpaita pois, pyyhe ympärille
ulos, rantaan ja pyyhe kivelle
juosten päin vaahtopää aaltoja
ne pärskähtivät päin, melkein kaatoivat
kylmä vesi sai ihoni kananlihalle
en antanut sen häiritä
kahlasin syvemmälle, syvemmälle
kunnes vaahtopäät löivät ylitseni
tunsin pahanpään kaikkoavan
valtava hyväolo tuli tilalle
koko kroppani heräsi eloon
tästä tulee hyvä päivä.

Leena Pyhälä

**Haluatko runosi
kokoelmaksi?**

**Uudet sparrausryhmät aloittavat
tammikuussa 2026.**

**Lue lisää ja lähetä hakemuksesi
ryhmäsparraukseen netissä:**

www.tommiparkko.fi

aalto ... Aalto

Eipä tiennyt 9-vuotias, minkä polun aloitti, kun isän ikkunatjäisessä kuplavalokkariissa

pimeästä kylästä kurvasi

ison valkoisen talon pihaan.

Valkoista ja valoja oli paljon

niin sisällä kuin ulkona.

Pikkusisko ja -veli olivat melkein peloissaan,

kun kirjoja tulvillaan olevaan suurensuureen huoneeseen astuttiin.

Kaikille riitti onneksi isän kättä, jota puristaa.

Kirjoja oli paljon ja niin oli ihmisiä, jotka kirjoja lainaksi antoivat.

Pieneksi pusertui oman kylän lainasto.

Jostakin aallosta isä selitti, kun kotiin ajettiin.

Pakkasessa ei oikein aaltoa jaksanut ymmärtää - miten se talvella saattoi olla valkoisessa talossa, jossa oli katossakin ikkunat ja ne montut, joihin portaita mentiin.

Aalto tuli tutuksi ja monelta kantilta ja taloilta elämän myötä,

mutta se kirjastosali, jossa jossakin oli aalto piilossa, se sykähdyttää edelleen ja aina.

Tuula Saraniemi

Sota, Jouko Alapartanen 2025.

Kirjalaari – uutuuksia

Kirjalaarissa ovat mukana Rovaniemen kaupunginkirjaston Lappi- ja saamekokoelmiin 11.10.2024–10.10.2025 saapuneet uutuuudet.

Aikuisten kertomakirjallisuus

Akkimus, Antte: Nunnasen miekkamiehet : eräromaani. BoD, 2025.

Akola, Lauri: Siirin silmät ja muita palasia. BoD, 2024.

Alamaunu, Reijo: Oman elämänsä erakko. BoD, 2025.

Alatalo, Jouko: Se kesä meni: episodiroomaani ajoista joita ei enää ole. Momentum kirjat, 2025.

Bergström, Tomi: Olkiukko. Momentum kirjat, 2025.

Blomster, Tapani: Ihmisen hinta. Atrain & Nord, 2025.

Fernández, Inari: Vapaus. Gummerus, 2025.

Granroth, Mikko: Kobolttiprinssit. Siltala, 2024.

Haapanen, Atso: Kaukopartio Veto, 2025.

Haavikko, Heikki: Sydänmaan saatana. Art House, 2025.

Hanhisuanto, Kari: Uhraus. Reuna Publishing House, 2025.

Hast, Susanna: Toivottomuus. Kustantamo S&S, 2025.

Havaste, Paula: Lauha. Gummerus, 2025.

Heiskanen, Marjo: Magdan aaria.

Kustannusosakeyhtiö Siltala, 2025.

Hyttinen, Veli-Matti: Nussimajängän jääkärit. Osa 11. Etulinja-kustannus, 2025.

Junes, Anneli: Elävä todiste. Barents, 2024.

Kallio, Laura: Lapinmies ja city-tyttö. SAGA Egmont, 2025.

Kangas, Joel: Kaamos. Karisto, 2025.

Karhu, Kirsi: Jätkänynttilä. Omakustanne, 2024.

Keskitalo, Joonas: Tunturi, joka ulvoi. Bazar, 2025.

Kettunen, Matti: Lohijoilta ja metsomailta. Väyläkirjat, 2024.

Kokkola, Ritva: Tunteaton Christine. Atrain & Nord, 2025.

Koskinen, Pasi: Ifrit. Käsité-kirjat, 2025.

Kreivi-Palosaari, Satu: Pölysockeria ostamassa: porinoita maailmanmenosta Orajärveltä Vanthaale. Mediapinta, 2025.

Laaksonen, Mari: Miksi joet juoksevat. Aviador, 2025.

Myllymäki, Arvo: Paperiin jumiutuneet. Momentum kirjat, 2025.

Nissinen, Eija: Täydellinen sukuelämä. Momentum kirjat, 2024.

Nyman, Ossi: Alkuhuuto. Teos, 2025.

Ojala, Anu: Tarkka-ampuja. Gummerus, 2025.

Puranen, Reijo: RPNB 5. Mediapinta, 2024.

Remes Kirsti ja Päivi: Kissojen joul.

Omakustanne, 2025.

Routa, Kati: Kuollut karkuteillä. Into, 2025.

Rundgren, Aulikki: Ilona. Väyläkirjat, 2025.

Rytisalo, Minna: Sylvia. WSOY, 2025.

Sillanpää, Pertti: Valeltaja. Kirjokansi, 2025.

Sipola, Pauli: Divarikahvila 2. Omakustanne, 2024.

Sipola Pauli: Täyttäjän kirjavia päiviä. Omakustanne, 2024.

Sirniö, Johanna: Loputon nälän vuorokausi: ihmisyys vs pedon luonto. BoD, 2025.

Soppela-Hyle, Satu: Kerttu 1916-1966. BoD, 2025.

Suutari, Yrjö: Outo tyyppi : tarina ihmisten ennakkoluuloista. Väyläkirjat, 2024.

Suutari, Yrjö: Valitut muistot : koettuja ja kerrottuja erätarinoita. Väyläkirjat, 2025.

Tallavaara, Kari: Manolaisaari. Väyläkirjat, 2024.

Tapio, Jaana: Näin on hyvä. Kustantamo S&S, 2025.

Tiainen, Sulo: Kalaretkiä pohjoisen virroille ja järville: valitut tarinat. Väyläkirjat, 2024.

Tuikka, Timo J.: Kylä josta pojat katosivat.

Docendo, 2025.

Törmänen, Eriika: Aili. Väyläkirjat, 2024.

Vanha-Vähäaho, Sanna: Huoranpenikka. Väyläkirjat, 2024.

Vest, Jouni A.: Talo ja tie. BoD, 2025.

West, Helga: Puhu nukke. Otava, 2025.

West, Suvi: Syntien kummun naiset. Kustantamo S&S, 2025.

Aikuisten runot

- Aho Valde**, Waan S.: Joulurunoa etsimässä. Mediapinta, 2024.
- Avoin kirjoittajaryhmä:** Kaikki rakkaistani. Runohuone, 2025 (antologia)
- Haaja, Raimo:** Kevättä kohti. Omakustanne, 2025.
- Haaja, Raimo:** Vapaa puro. Omakustanne, 2024.
- Haapala, Niina:** Sinä olet tärkeä minulle. BoD, 2024 (aforismit)
- Hakko, Sari:** Kaunista katseltavaa. Kulttuuritarha, 2024.
- Holmberg, Niillas:** Naarattu. Gummerus, 2025.
- Huhtaniska, Sonja:** Tragikoomisesti teidän : aivan liian aikainen runoelämäkerta. Sininen jättiläinen, 2024.
- Häkkinen, Onni:** Päivien takaa. Mediapinta, 2025 (runokirja.fi)
- Häkkinen, Onni:** Tien varrella. Mediapinta, 2025 (runokirja.fi)
- Kokkola, Markku:** Ja linnaksi lumi murtaa jään. Atrain & Nord, 2025.
- Lampela, Kalle:** Sanoja päivämääristä : 2024. Käsitékirjat, 2025.
- Laronia Hilikka, Pöykkö Airi:** Keskusteluja äitin kans: runoja ja maalauksia. Omakustanne, 2024
- Lassila, Lauri Taneli:** Maan tie & Kokeelliset taivaanrannat : kaksi runoteosta. Atrain & Nord, 2025.
- Multamäki, Tiinaliisa:** Routaraja. Hiutale Kustannus, 2025.
- Nurmikumpu, Pasi:** Koskikadun Don Quijote. Omakustanne, 2024.
- Saraniemi, Tuula:** Kun avasin oven: runoja. Omakustanne, 2025.
- Tavi, Tapani:** Puheluja tromssalaiselle kalastajalle. Runohuone, 2025.
- Tolppanen, Elisa:** Pitkän pimeän jälkeen. BoD, 2024.
- Torvinen, Harry:** Enkelit istuvat hipaisemalla. BoD, 2025.
- Tulisilta, Buohtta:** Suru pyyhkii sydäntäni. BoD, 2025.
- Tynkkynen, Jyri:** Viimeinen muuttolintu = Manjimuš bárbmoloddi. BoD, 2025.
- Ylinampa, Kari:** Kaikkea tätä tapahtuu. Mediapinta, 2024.

Sarjakuvat

Suorsa, Jaana: Mie, Taivaanjaara : tarina Reidar Särestöniemestä. Zum Teufel, 2025.

Lastenkirjallisuus

- Aspegren, Satu:** Hautajaisissa sataa aina. Sininen jättiläinen, 2024.
- Ekdahl Päivi**, kuvittanut **Kopteff Mari:** Avaruuden pienin tähti. Momentum kirjat, 2024.
- Kurttila Minna, Kurttila Sannimaria**, kuvittanut **Morera Carolina:** Saunatonnttu ja talviyön tehtävä. Suunnittelutoimisto Tammikuu, 2024.
- Lumme, Johanna:** Ikimetsä : pohjoisen kutsu. Otava, 2025.
- Marttinen, Tittamari:** Tuisku ja kultaisen ankkurin arvoitus. Mäkelä, 2025.
- Pitko Satu-Lotta**, kuvittanut **Kaikkonen Ulpu:** Neela Neulansilmä. Aviador, 2024.
- Sergejeff, Tiitu:** Tiutu ja valkoisen sulan voima. Elämän taikapöly, 2025.
- Siivola Jenny**, kuvittanut **Juuso Ellen Maarit:** Poron vuosi. Sininen jättiläinen, 2024.
- Tuomainen, Hannu:** Niko ja myrskyporojen arvoitus. Otava, 2024.
- Uurinmäki, Matti:** Aurora : talvinen tarina metsän eläimistä. Naruska Saivo, 2025.

Poronsarvikaava

Liekit ja paloautot ulvovat, savua ja tuskaa, lapset itkevät, naiset huutavat, miehet yrittävät sammuttaa vai mihin juoksevat. Saksalaisia liikaa, kukaan ei voi vastustaa, mustaa pikimustaa, hiilenmustaa, on vaikea muistaa.

Minä paloin, paloin, paloin, minä paloin poroksi, kudoksiin asti, sedimenttiin.

Toipuminen voi kestää kuukausia tai vuosia.

Kestikö se vuosikymmeniä?

Potilas voi kohdata masennusta, ahdistusta ja sopeutumisvaikeuksia ulkoisiin muutoksiin.

Suurin osa minusta paloi, kun saksalaiset halusivat tuhota kaiken lokakuussa 1944. Onnekseni minut haluttiin pelastaa, tehdä entistä parempi. Tehohoitona uusi asemakaava, ihonsiirtona Lex Rovaniemi, kipulääkityksenä ja sedaationa puistot ja kaiken puhdistava talven lumi, ravitsemuksena asukkaat, jälleenrakentajat.

Sodan jäljet peittyivät näkyvistä, jäivät vain päihin ja sydämiin, mykkiin äiteihin, isiin suljettujen ovien taakse, lapsiin, jotka osasivat olla hiljaa.

Minut loi Alvar Aalto, pyysi mukaansa Lindegrenin, Saarnion ja Tavion. Elävä, puistojen peittämä, elämää pursuava kauppa. Kehitysmahdollisuus, laajentuminen, liikenteellinen keskus. Joustava, arvaamattomastikin kasvava. Sen johtolauseen imaisin. Myöhemmin laajenin kaupungiksi.

Sarveni rehottavat rautatieasemalla ja Ruijantiellä, puistojen ja jokien haarat rajaavat päätäni. Alin, viides haara piirtää poron selkää. Keskusurheilukenttä on silmäni.

Olen jo vanha, en aina jaksa kaikkea uutta. Poronsarvikaavani vahvistettiin 24.5.1946. On vaikea kuunnella riitoja, joita minusta käydään. Luulin, että kaikki käyttökelpoinen pyydettiin säilyttämään.

Silmässäni näkyy pahan tulo. Joku lähestyy keskuspuistoa.

Valopalloista tehtyjen lumiukkojen välissä I love Rovaniemi. Punaiset napit pullistuvat valomahoissaan, takana välkkyvät valot sininen, vihreä, liila. Reindeer ride -kyltin takana ei soi poronkello tähän aikaan yöstä, valopuista rakennettu pergola vääntyy vinosti joka suuntaan, perällä häämöttävät neonvaloista tehdyt revontulet, epätodet.

Hän astuu peremmälle vievälle puusillalle.

Jingle bells jingle bells.

Edessä lumi värjäytyy vihreäksi, siniseksi, punaiseksi, valokiilat vaihtavat paikkaa, pyörivät hiljaisessa tanssissa.

Kuu lyö kiilansa luistelukentälle, kauempana seisovien kerrostalojen Ikkunasilmistä vain yhdessä palaa valo. Rakennelmat hohtavat kilpaa pohjantähden kanssa.

Joku odottaa häntä, pitää kiirehtiä, astua yli sillan. Perällä neonvalojoutsenet kumartavat jäykkiä päitään. Tai sitten pakkaneen on vain kirmässä. Sen haistaa jo ilmassa. Nenäkarvat jäätyvät toisiaan vasten.

Katsomossa siniset ja vihreät penkit vuorottelevat ilman järkevää kaavaa. Valon takana pimeys kaartuu entistä tummempana. Se on aukko.

”Asiaton oleskelu stadionilla kielletty”, määrää kyltti.

Mutta hänellä on kutsu.

Turistien Kävelystä hieroutuneet jalanjäljet törmäilevät toisiinsa. Lumi narskuu kiiltävien talvisaapikkaiden alla. Vielä muutama askel ja hän laskeutuu keskuskentälle.

Valokiteistä tehty loistava nalle istuu parin metrin päässä. Kuu on siirtynyt valaisemaan hiihtolotua, joka kiertää kenttää. Hän kuulee korvissaan menneen päivän turistilapsien hihkunnan, kuin haamukipuna, pysähtyy koskettamaan neonvaloina loistavaa ruispeltoa.

Kentän toisessa päässä neonsinisten enkelinsiipien edessä häntä jo odotetaan.

”Tässä on sopiva paikka, asetu tähän! Otetaan kuva ensin, nosta kädet enkelin siipiin!”

Hänen kätensä osuvat jäänkylmiin neonvalosiipiin, ranteissa värähtää.
”Pystytäänkö me tässä valossa kuvaamaan?”
”Älä sinä siitä huoli. Ota pipo pois!”
Mistä tuohon tuttuun ääneen tuli kumma rauta?
Hän asettautuu taas siipien eteen. Pieni pakkastuuli heilauttaa kiharat poskille. Rinnassa tuntuu pelko, vaikka kaiken pitäisi olla hyvin.
Toinen huokaisu on lyhyt kimeä huuto, pää nytkähtää eteenpäin, punaiset kiharat äkkiä lumessa.
Poronsarvikaavan silmä sulkeutuu hetkeksi.

Teksti on ote Rovaniemi-dekkarisarjan toisen osan, Poronsarvikaavan, luonnoksesta.

Kirsi Karhu

Koditon, Jouko Alapartanen 2015.

Kustantamassa

Oman runokokoelman julkaiseminen päättyi unelmakarttaani 2019. Ensimmäiset askeleet kohti unelman täyttymistä olivat haparoivia. Opin pian, että pelkkä runojen niputaminen ei tee niistä kokoelmaa. Omaa kirjoittamista oli tutkittava uudella tavalla. Siinä auttoivat erilaiset kirjoituskurssit ja erityisesti **Tommi Parkon** vetämä kokoelmasparraus.

Kesällä 2024 olin saanut niputettua aivan uudenlaisen kasan runojani ja koin unelmani lähestyvän. Lähetin kymmenien sivujen pdf:ää kustantajille saaden kaksi vastausta: toisen kohteliaasti kieltäytyvän ja toisen ”kiitos, tutustun tähän”. Kokeneemmat kirjoittajat lohduttivat, että näissä prosesseissa menee aikaa.

Olin kuitenkin malttamaton. Minusta tuntui, etten pystyisi keskittymään mihinkään uuteen projektiin, ennen kuin saan runoni kansiin. Kysyin itseltäni, miksi minä odotan, että joku muu toteuttaa unelmani? Mitä kirjan julkaiseminen minulle oikein merkitsi?

Tavoitteena kauneutta ja rahaa

Tärkein syy oli saada projekti valmiiksi. Saada käsiini konkreettinen esine, jota voisin kutsua omaksi tuotannokseni. Olin lukenut vuoden aikana kymmeniä runokokoelmia. Niiden joukossa oli myös sellaisia, joista en visuaalisesti pitänyt: fontti oli liian pientä tai liian suurta, marginaali liian kapea, paperi liian keltaista. Tajusin, ettei minulla olisi sananvaltaa tällaisiin asioihin ulkopuolisen kustantajan kanssa. Minulla oli oma visio, jonka halusin toteuttaa.

Myönsin myös, että haluaisin saada kirjasta rahaa. Kun kerroin tämän alan ihmisille ääneen, minulle naurettiin (hyväntahtoisesti). Runokirjalla on harva rikastunut tässä maassa. Ystäväni muisteli, että **Veikko Haakana** julkaisi viimeisen kokoelmansa itse, koska Karisto ei jostain syystä halunnut julkaista sitä. Veikko oli kuulemma harmitellut vain sitä, ettei ollut aiemmin julkaissut teoksiaan itse. Vähemmän välikäsiä, enemmän tuloja. Miksi siis odottelin välikäden ilmestymistä?

Joukkovoimaa

”Minä olen aina halunnut taittaa kirjan”, ilmoitti lapsuudenystäväni, kun keskustelimme mahdollisen omakustanteen tekemisestä. Se oli ilahduttava ja ratkaisevan tärkeä tieto, sillä itselläni ei ollut innostusta opetella taitto-ohjelman käyttöä. Kun vielä sain graafikkoystäväni kiinnostumaan teoksen kuvituksesta, aloin uskoa siihen, että voisin tehdä kirjan.

Kirjan julkaiseminen maksaa muutaman euron kappaleelta. Materiaalit ja painosmäärä vaikuttavat hintaan. Toteutin joukkorahoituskampanjan Mesenaatti.me -sivustolla. Sen tuotto ei riittänyt painatukseen, mutta toki auttoi eteenpäin.

Kirjan ulkoasua viilattiin hartaasti. Taittajaystäväni omasi yhtä pedantin näkemyksen runon asettelusta sivulle. Onneksi maltoin odottaa fyysistä mallikappaleita ennen lopullisen painoluvan myöntämistä: Löysin heti kolme kirjoitusvirhettä ja totesin sivunumeroiden olevan liian isoja.

Hiutale

Päädyin perustamaan oman kustantamon, Hiutale Kustannuksen. Eipähän tarvitse enää miettiä omien tekstien kustantajaa. Haluan myös tarjota vaihtoehdon muille pohjoisen kirjoittajille. Hiutaleen periaate on julkaista lyriikkaa ja proosaa, jossa näkyy pohjoinen kieli ja pohjoinen elämäntyö.

Kustantamon seuraava julkaisu tulee olemaan runokokoelmani englannin kielinen käännös. Sanoin pari vuotta sitten ääneen, että haluan suomalaisesta runoudesta vientituotteen. Nyt olen matkalla kohti sitä unelmaa.

Tiinalliisa Multamäki
runoilija ja kustantaja

Uuden jäsenen tervehdys

Kirjallista pöhinää hyvässä hengessä!

Nautin viime keväänä ajatuksesta, että kesäkuussa lomani alkaessa saisin kääntää auton nokan kohti pohjoista, kohti Sodankylää ja Revontuli-Opiston kirjoituskurssia. Olin ilmoittautunut heti maaliskuun alussa **Jonna Pulkkinen** *Taustatyö tekstin takana*-kurssille. Hänen mukaansa ”taustatyö varustaa tekstin uskottavuudella ja vakuuttaa lukijan sisäisestä maailmastaan”.

Hyvin pian kurssin alussa kävi ilmi, että meillä on upea kirjoittajaporukka kasassa. Oli mukavaa ja turvallista lukea omaa tekstiä toisille, saada rakentavaa palautetta ja keskustella tekstin herättämistä ajatuksista. Kirjoitusharjoitukset veivät eteenpäin omaa alkuvaiheessa olevaa kirja-aihiotani. Sain rohkeutta ja varmuutta jatkaa valitsemallani kirjallisella tiellä.

Kirjoituskurssipäivät alkoivat opettajiemme aamuluennoilla. Saimme kuulla **Taija Tuomisen** luennon faktan ja fiktion suhteesta. Hän totesi hienosti: ”Emme voi muuttaa menneisyyttä, mutta voimme päättää, mitä sillä teemme.” **Juhani Karila** puolestaan esitelmöi inspiroivasti **Risto Ahdin** *Runoaapisista*, joissa sanojen takana piilee ”ruumiillinen puistatus”.

Elokuussa suuntasin Rovaniemen Wanhoille markkinoille Lapin Kirjallisuusseuran pisteelle myymään jäsenten kirjoja. Kirjallisuusseura tuli tutuksi monille. Ihmiset tulivat kertomaan mm. omista kirjoistaan tai yleensä kirjoittamisestaan. Kun kohdataan ja löydetään yhteisiä, molempia osapuolia kiinnostavia keskusteluteemoja, saattaa lopulta syntyä myös kirjakauppoja.

Myyntipisteellämme oli mukavan leppoisa meininki. Pienet sadekuurot eivät mielialaa laskeneet. Tuli sellainen olo, että tässä seurassa on hyvä jatkaa. Varsinkin kun kaipuu lapsuuteni pohjoisiin maisemiin on viime aikoina lisääntynyt iän karttuessa.

Seuraavaksi odotan innolla marraskuista Lapin kirjallisuusfestaripäivää Rovaniemen pääkirjastossa. Toivon Lapin Kirjallisuusseuran jäsenille upeita kirjallisia oivalluksia ja onnekasta etenemistä kirjallisissa päämäärissä.

Merja Männikkö

Merja Männikkö on esikoiskirjailija, luokanopettaja ja medianomi (Amk), jonka kirja *Maailman paras ope – Luovan ja herkän naisen työelämähavaintoja* (MomentumKirjat) ilmestyi tammikuussa 2024.

Kuva: Rovaniemen teatteri

Lumoavilla Aalloilla

Syyskuun loppupuolella saatiin Rovaniemellä kokea todellinen kulttuurinautinto, Lapin kamariorkesterin ja Rovaniemen teatterin yhteisteos *Aalloilla*. Se juhlisti **Elissa Aaltoa**, **Alvar Aaltoa** sekä 50-vuotista Lappia-taloa.

Toteutuksena draamallinen konsertti toimi hienosti. **Helka Periahon** esittämä Elissa Aalto, Alvarin toinen vaimo, kertoi elämäntarinansa ja elämästään tunnetun arkkitehtipuolison rinnalla ja esiin nousi myös, miten tuottelias Elissa itse oli, arkkitehti hänkin. Elämä voimakkaan ja tunnetun arkkitehdin rinnalla ei ollut aina ruusuilla tanssimista, mutta tarina kertoi kauniisti rakkaudesta ja siitä, miten se kesti puolison kuolemaan saakka ja jatkui Alvar Aallon työn ja perinnön vaalimisena.

Lapin kamariorkesteri loi musiikillisen vuoropuhelun näytelmän rinnalle, teoksia oli niin **Sibeliukselta** kuin **John Cagelta**. Kokonaisuus oli sellaista aistien juhlaa, että ensimmäistä kertaa elämässäni teatterissa halattiin näytelmän jälkeen tuntemattoman vierustoverin kanssa, kun kumpikaan ei saanut sanaa suustaan liikutukselta. Koskettavan vähäeleinen näyttelijäntyö ja tarina, joka kuljetti musiikkia ja musiikki vastavuoroisesti tarinaa, se oli yhdistelmä, joka yksinkertaisesti mykisti.

Niin Rovaniemen teatteri kuin Lapin kamariorkesteri ovat kotikaupunkini ylpeyksiä ja tekevät myös arvokasta yleisötyötä viemällä esityksiä muuallekin kuin ”kotiareenoilleen”, pitkin pohjoista. *Aalloilla* oli myös osoitus kahden taidelajin yhteistyön toimivuudesta, vaikka yhteisiä harjoituksia ei juuri ehtinyt olla.

Ja mitä *Aalloilla* oli myös, se oli tarpeellinen muistutus kulttuurin vaikutuksesta ja merkityksestä, Lappia-talon ovista poistui kirpeään syysiltaan onnellisesti hymyileviä ja liikuttuneita ihmisiä. Elämyksiä ja tunteita tämä maailma ja nykyaika todella tarvitsee, ja paikkoja, jossa niitä on lupa kokea ja näyttää.

Jenni Myllykoski

Runoköngäs 2025

Rovaniemen Wanhat markkinat vietettiin 16. keran 15–17.8.2025 viikonloppuna Vanhalla torilla ja Ystävyiden puistossa. Runoköngäs, jo perinteeksi muodostunut runon ja sanataiteen juhla, oli tänäkin vuonna osana markkinatapahtumaa. Sää haastoi perjantaina kylmänä ja sadekuuroillaan, lauantaina runsaan sateen ja puuskittaisen tuulen vuoksi ja sunnuntaina kylmänä ja harmaana. Tästä huolimatta sanataiteen äärelle saapui 110 henkeä.

Tapahtumassa esiintyi monipuolinen ja laadukas sakki taiteilijoita. Rovaniemeläistynyt **Jenni Myllykoski** esiintyi omilla runoillaan ensimmäisen kerran julkisesti. Runodebytantti aloitti varmasti jännityksestä huolimatta ja jatkossa on lupa odottaa lisää. Perjantaita jatkoi runoilija **Sini Silveri** – suoraan Pellosta! Silveri toimi tämän vuoden pääesiintyjänä ja hän esitti myös Rovaniemen Wanhon markkinoiden avajaisten markkinarunon. Runot olivat teoksesta *Haisee kaikkia tuoksuja*.

Ohjelmassa seurasi Rovaniemen Wanhat markkinat ry:n tiedottaja ja tapahtuman pääjuontaja **Johan-Erik Kukko**. Hän esitti vanhaa tuotantoaan, mutta myös uutta tulevasta runokokoelmastaan. Perjantain runoköngään päätti **Niki-Sebasti** juontamalla

”avoimen lavan”. Kuulimme muutaman runoesityksen ja jo perinteeksi muodostuneen ukulele-esityksen.

Lauantaina **Tiinalliisa Multamäki** kävi esittämässä uuden *Routaraja*-teoksensa runoja. Tiinalliisan esiintyminen kokeneena esitystaitelijana oli koskettava eikä kukaan jäänyt kylmäksi, vaikka sää koettikin meidät jäädyttää. Sini Silveri esitti runoja aikaisemmasta tuotannostaan ja lauantain viimeinen vieras oli **Johanna Jouten** Oulusta. Hän esitti *Joutomua*-teoksen. **Joonatan Rajalan** luoman äänitaustan tukemana teos oli hyvin vaikuttava ja pysäyttävä. Lauantain päätti Niki-Sebasti avoimella lavallaan.

Sunnuntaina päästettiin Niki-Sebasti irti omien runojensa kanssa. Hän loihti välittömän ja hyväntuulisen tunnelman. Niki-Sebastin runouden aitous ja rehellisyys puhuttelee erityisesti. Lapin kirjallisuusseuran pitkäaikainen vaikuttaja **Tuula Saraniemi** esiintyi seuraavaksi ja vakuutti vahvalla esiintymisellään. Sini Silveri päätti Runoköngään esittäjien osuuden. Niki-Sebasti päätti avoimeen lavaan ja kuulimme muutaman runoesityksen.

Mako Pihavainio

Tarinaniskentää Muurolan neljänsillä Nätti-Jussi-päivillä

Tarinaniskennän Lapin SM-aluekarsinta järjestettiin neljänsillä Nätti-Jussi-päivillä Muurolassa 7.4.2025. Tarkkojen sääntöjen kilpailuun, niin yleisölle kuin osallistujille, osallistui neljä taitavaa tarinaniskijää.

Tarinan tulee olla tositarina, joka saa kestää 7 minuuttia. Rooliasuja tai muuta rekvisiittaa ei saa olla eikä tarina saa loukata ketään. Yleisö ei saa häiritä tarinankertojaa suosionosoituksin esityksen aikana, mutta nauraa toki saa.

Esko Fält avasi tarinallaan urheiluhulluutta, **Marju Keränen** sitä, minkä taakseen jättää, sen edestään löytää, **Mauri Kuusiluoma** kertoi Maurin tarinan ja voiton vei **Pertti Kivimäki** tarinallaan *Yksinkertainen juoksupoika*.

Tuomareina toimivat Lapin Kirjallisuusseuran **Tuula Saraniemi** ja Rovaniemen Neuvokkaan **Mika Törmänen**.

Pertti Kivimäki kävi Kärämäen SM-finaalissa 2.8.2025 voittamassa SM-kultaa Yksinkertaisen juoksupojan kanssa. Lapin edustajien voittoputki jatkui siten edelleen.

Esko Fält ja Pertti Kivimäki ovat tarinaniskennällään ilahduttaneet ja innostaneet yleisöä kirjastoissa sekä tämän syyskauden Sykettä syksyyn -tapahtumassa.

Tuula Saraniemi

Mervi Helmen sikermästä tuli PIHARUNO 2025

”Minä ja poro – musikki, suivakko, hulkkinokka / samassa maisemassa, samassa jäljessä /...” aloitti Lapin kirjallisuusseuran jäsen, kolarilainen **Mervi Helme** juuri *Lyyriset räkkäolympialaiset! PIHARUNO 2025* -tittelin voittaneen runosikermänsä uusintaesityksen.

Hyväntuulinen kollegiaalinen kisailu pidettiin juhannusta edeltävänä sunnuntaina viileiden tuulten poutasäässä Kittilässä. Valtakunnallisessa omien tekstien esittämistäpahtumassa Runohuoneella esiintyivät myös **Anne Lähteenmäki** Helsingistä, **Maria Paldanius** Oulusta, **Marko Pihavainio** Rovaniemeltä, **Sampo Sihvola** Helsingistä ja **Roosa Ylipahkala** Rovaniemeltä.

Runohuonegallerian kuvataiteilijaesityksessä kertoi teoksistaan **Sari Kaukonen** Kittilän Kaukosesta.

Lopuksi kittiläläinen Avoin kirjoittajaryhmä esitti keväällä valmistuneen **Tiikku Mäkitalon** kirjoittaman lyhytnäytelmän *Nukkumatti ja Pakkasukko pubiasioilla Levillä*.

Kuudetta kertaa järjestetyn Lyyriset räkkäolympialaiset! PIHARUNO -finaalin tuomaroivat FM **Mauri Tammela**, opettaja Tuula Saraniemi ja kirjailija **Tapani Tavi**.

Seuraavan kerran Vuoden piharuno valitaan sunnuntaina 14.6.2026.

*Esiintyjät ja raati -kuva vasemmalta Mervi Helme, Roosa Ylipahkala, Sampo Sihvola, Maria Paldanius, Tuula Saraniemi (tuomari), Anne Lähteenmäki, Marko Pihavainio sekä tuomarit Tapani Tavi ja Mauri Tammela.
Kuva: Runohuone*

Ringissä istahetaan kirjoittamaan

Kirjoittajapiiri Rinkilä toimii Kemissä joka kuukauden 3. tiistaina klo 17.00 kulttuurikeskuksessa Kivalo-opiston luokassa 310. Rinkilässä kirjoitetaan ja luetaan omia tekstejä vertaistyöskentelyä käyttäen. Alkavan toimintakauden teema on VIRTÄ, mutta kirjoittaa saa kaikista aiheista ja kaikilla tyyli-ilajeilla. Piiri on kaikille avoin ja ilmainen.

Istahetaan kirjoittamaan -työpaja joka kuukauden 1. torstaina tammikuusta 2026 alkaen Torniossa Aineen taidemuseon kahvilassa. Vetäjänä toimii **Jaana Angeria**. Työpaja on kaikille avoin ja ilmainen. Facebookissa ja Instagramissa on tarkempia tietoja lähempänä tapahtuma-aikoja.

Suomen kirjailijayhdistysten Talvipäivät

Vuosittaiset Suomen kirjailijayhdistysten Talvipäivät järjestetään seuraavan kerran 13.-14.3.2026 pääkaupunkiseudulla. Ohjelman valmistelusta vastaavat yhteistyössä Helsingin kirjailijat ja Espoon kirjailijat. Lisätietoa Talvipäivistä saa valmistelujen edetessä kyseisten yhdistysten verkkosivuilta ja Suomen kirjailijaliiton tiedotteissa.

Lapin kirjallisuusseura järjesti edelliset Talvipäivät Rovaniemellä 11.-12.4.2025. Samassa yhteydessä järjestettiin kaikille avoin *Rajat meissä kaikissa ja kaikkialla* -seminaari. Tapahtumaan osallistui noin 50 henkilöä eri puolilta Suomea.

Kirjoitustehtäviä

1. Valo pimeässä.

Kirjoita lyhyt tarina, muistelmä tai runo hetkestä, jolloin huomaat ensi kerran valon pimeään keskellä. Se voi olla konkreettinen valo (lyhty, ikkuna, tähti) tai symbolinen (ilo, toivo, ystävällinen sana).

2. Alkutaalven ääni.

Sulje silmät ja kuuntele: mitä ääniä alkutaalvessa on? Kirjoita tekstinpätkä, jossa yrität tallentaa tunnelman äänten kautta – esimerkiksi järven jäähileiden helinä, takkatulen rätinä, villasukkien sipsutus, lumiauran kolina.

3. Talvitarina.

Kirjoita lyhyt tarina, runo tai aforismi, jossa käytät sanoja pipo, liukas, tarjeta, lämmin, kosto.

TERVETULOA SUOMEN POHJOISIMPAAN KIRJAKAUPPAAN!

Meillä on tarjolla monipuolinen ja koko ajan uudistuva lappilaisen kirjallisuuden valikoima.

Kirjakauppa Pukstaavi ky

Jäämerentie 12, Sodankylä

puh. 016 611 340

kirjakauppapukstaavi@co.inet.fi

#pukstaavi #kirjakauppa #likiliike

INFO

Täällä tunnet kirjan tuoksun.

Väyläkirjoilta syksyn upeita uutuusteoksia

Marjut Aikio: **Nils-Aslak Valkeapää – Ailu, Áillohaš. Osa 1. Kodasta maailmalle.**

Marjut Aikio & Matti Aikio: **Reidar Särestöniemi. Särestö – taiteilijan koti ja elämä**

Jaana Ahola & Erkki Yrjänheikki: **Kesäyön ja kaamoksen maa. Lapin kahdeksan vuodenaikaa**

Ilkka Väätti: **Pohjois-Suomen saamelaisten talvikylät (1600- ja 1700-luvuilla)**

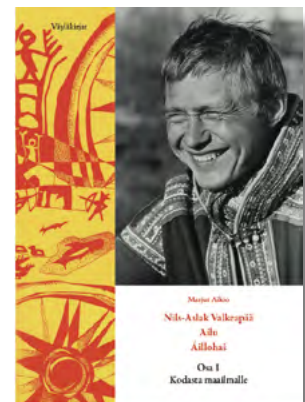
Miika Siironen: **Nero ja Narkissos. Kirjailija Tatu Vaaskiven elämä**

Eija Paso: **Kuinka kuuluu vaeltaa.** Romaani.

Ilkka Rundgren: **Ilona.** Romaani.

Eila Valtanen: **Nisäkkäitä.** Romaani.

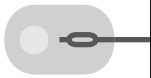
Annikki Setälä: **Tunturi-satuja (1947).** Uusi painos.

Väylä kirjat

Posti Green

Lapin korkea- koulu- kirjasto

on Lapin korkeakoulujen
yhteinen, kaikille avoin
tieteellinen kirjasto.

Tervetuloa käymään meillä
Rovaniemellä, Kemissä tai
Torniossa!

Tai asioi verkossa: lib.luc.fi

Lapin korkeakoulukonsepti

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

Tiede tutuksi kirjastossa.

TIEDON PORTAAT KOLARIN KIRJASTO

Seuraava Lapillinen
ilmestyy toukokuussa 2026.
Lehden teemana on JUHANNUS.
Lähetä runoja, proosaa tai juttuideoita:
lapillinen@gmail.com